

Turun työllisyysalueen valmistelua koskevan aiesopimuksen hyväksyminen

Kaupunginhallitus 19.06.2023 § 187

Valmistelija: Elinkeinojohtaja Jarkko Heinonen
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Tausta ja tavoitteet:

Eduskunta hyväksyi keväällä 2023 lakipaketin julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä. Päätöksellä julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirretään työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille 1.1.2025. Uudistuksella halutaan parantaa työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa ja nopeuttaa työllistymistä. Tavoitteena on tuoda julkiset työllisyyspalvelut lähemmäksi asiakkaita osaksi kuntien elinvoimatehtäviä. Uudistuksen keskeiset sisällöt koskevat järjestämisvastuuta, palveluja, rahoitusta, henkilöstöä ja tietojärjestelmäkokonaisuutta.

Järjestämisvastuu:

Kunta voi järjestää kunnan vastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (työllisyysalue) yhdessä yhden tai useamman kunnan kanssa niin, että työvoiman määrä on vähintään 20 000. Työllisyysalueen tulee olla maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Maantieteellisellä yhtenäisyydellä tarkoitetaan sitä, että jokaisella työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla on yhteinen raja vähintään yhden muun samaan työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan kanssa. Työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivalla alueella tarkoitetaan aluetta, jolla työssäkäyntiin liittyvä pendelöinti kuntien välillä tai toiseen kuntaan on yleistä. Työmarkkinoiden toimivuus lähtökohtaisesti edellyttää esimerkiksi keskuskaupungin, jonne pendelöinti pääasiassa kohdistuu, sisällymistä alueeseen. Järjestämisvastuun kriteereistä voidaan poiketa muun muassa saaristolaisuuden tai pitkien etäisyyksien vuoksi.

Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa. Tällöin viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa käyttää vastuukunta tai kuntayhtymä. Järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa palveluiden ja tehtävien osalta yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta, viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Vastuukunta tai kuntayhtymä voi sopia,

että viranomaistoimivaltaa sisältäviä tehtäviä hoitaa myös jokin muu työllisyysalueen kunta kuin järjestämismvastuussa oleva kunta. Viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa voidaan myös siirtää toiselle työllisyysalueelle.

Palvelut:

Uudistuksessa kuntien järjestämismvastuulle siirtyvät seuraavat työllisyys- ja yrityspalvelut ja niihin liittyvät tukitoiminnot: työnvälityspalvelut; tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut; valmennus; työvoimakoulutus; muutosturvakoulutus; henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvä asiantuntija-arviointi; lain mukaiset kokeilut; työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu; työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Rahoitus:

Kunnille siirtyvät palvelut muodostavat uuden valtionosuustehtävän, johon osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus. Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys kohdennetaan työikäisen väestön (47 %) ja työttömien määrän (47 %) perusteella sekä vieraskielisyyskriteerin (6 %) kautta. Rahoitus tarkistetaan vuosittain. Palveluiden rahoituksessa on kahden vuoden siirtymäaika. Työllisyysalueen kunnat vastaavat palveluiden rahoituksesta, vaikka järjestämismvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Uudistuksessa kuntien vastuu työttömyystuen perusosan kustannuksista laajenee. Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta alkaa nykyistä aiemmin ja kasvaa portaittain. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta koskee jatkossa työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa sekä perusosan suuruista osuutta ansiopäivärahasta. Kunnan rahoitusvastuu määräytyy työnhakijan työttömyysetuuspäivien kertymän perusteella. Kannustavan rahoitusmallin mukaisesti jatkossa pelkkä työttömän aktivointi eli palveluihin ohjaaminen ei vaikuta kunnan rahoitusvastuuseen työttömyysturvasta. Etuuksien maksuvastuu kompensoidaan valtionosuuksina. Korvaus lasketaan poikkileikkaustilanteessa.

Henkilöstö:

TE-toimiston ja ELY-keskuksen henkilöstö siirtyy kuntiin tai kuntayhtymiin liikkeenluovutuksella vanhoina työntekijöinä. Kuntien henkilöstöön uudistus voi vaikuttaa muuttuvina työtehtävinä. Uudistuksen valmistelussa tulee noudattaa ennakoivaa sekä henkilöstön nykyisen osaamisen huomioivaa henkilöstöpolitiikkaa. Henkilöstö otetaan mukaan uudistuksen valmisteluun ja toteutukseen, etenkin uusien toimintatapojen kehittämiseen. Varsinais-Suomessa uudistus koskee 300-350 TE-hallinnon työntekijää.

Tietojärjestelmäkokonaisuus:

Kunnille ja alueille tulee käyttövelvoite valtion TE-palveluihin tarjoamaan tietojärjestelmäkokonaisuuteen. Työvoimapalveluiden valtakunnallisen tietovarannon, palvelualustan ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä ja ylläpidosta vastaa KEHA-keskus. Kunnat voivat hankkia asiakastietojärjestelmäkokonaisuutta täydentäviä lisäosia, joiden osalta KEHA määrittää tekniset ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset.

Valmistelu Varsinais-Suomessa:

Maakunnan kunnat aloittivat uudistusta koskevan vuoropuhelun syksyllä ~~2023~~ 2022 (korjattu hallintolain 51§:n mukaisesti kirjoitusvirheenä khall 19.6.2023) ja yhteisen valmistelun alkuvuodesta 2023. Tammi-maaliskuun aikana toteutetun skenaariotyön tavoitteena oli määrittää maakuntaan muodostettavat työllisyysalueet. Tämän työn lopputuloksena Varsinais-Suomeen on muodostumassa kaksi aluetta.

Salon työllisyysalueen ovat muodostamassa Salon kaupunki, Someron kaupunki, Kosken TI kunta ja Marttilan kunta.

Turun työllisyysalueen ovat muodostamassa Auran kunta, Kaarinan kaupunki, Kemiönsaaren kunta, Kustavin kunta, Laitilan kaupunki, Liedon kaupunki, Loimaan kaupunki, Maskun kunta, Mynämäen kunta, Naantalin kaupunki, Nousiaisten kunta, Oripään kunta, Paimion kaupunki, Paraisten kaupunki, Pyhärannan kunta, Pöytyän kunta, Raision kaupunki, Ruskon kunta, Sauvon kunta, Taivassalon kunta, Turun kaupunki, Uudenkaupungin kaupunki ja Vehmaan kunta. Turun työllisyysalueen väestöpohja on 422 000 henkeä ja työvoimapohja 202 000 henkeä.

Turun työllisyysalueen valmistelua koskeva aiesopimus:

Turun työllisyysalueen valmistelu käynnistyi toukokuussa 2023. Valmistelun tueksi on laadittu aiesopimus. Aiesopimuksen tarkoituksena on ilmaista kuntien tahtotila työllisyysalueen muodostamiseksi vastuukuntamallilla ja sopimusperusteisesti. Aiesopimuksessa linjataan työllisyysaluevalmistelun ohjauksesta, operatiivisesta valmistelusta ja valmistelun rahoituksesta sekä valmistelua ohjaavista periaatteista. Sopimusperusteisuudella tarkoitetaan sitä, että järjestämisvastuussa oleva vastuukunta voi sopia, että viranomaistoimivaltaa sisältäviä tehtäviä hoitaa myös jokin muu sopimuksen osapuolena oleva kunta kuin järjestämisvastuussa oleva kunta. Aiesopimuksessa esitetään, että työllisyysalueen hallintomuoto on vastuukunta ja vastuukuntana toimii Turun kaupunki.

Turun työllisyysalueen valmistelun aikataulu:

Kuntien on toimitettava valtioneuvostolle ilmoitukset järjestämisvastuun toteutuksesta lokakuun 2023 loppuun mennessä. Samassa yhteydessä on toimitettava suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämisestä. Suunnitelmasta on käytävä ilmi:

- 1) laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen;
- 2) laissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut;
- 3) toimipisteiden määrä ja sijoittuminen;
- 4) yhteistyötahot ja -muodot;
- 5) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen;
- 6) varautuminen rakennemuutostilanteisiin.

Ilmoitus järjestämisvastuun toteutuksesta ja suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämisestä on valmisteltava elo-syyskuussa kaikkien valmisteluun osallistuvien kuntien päätöksentekoaikataulut huomioiden.

- Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio
- Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle, että Uudenkaupungin kaupunki päättää hyväksyä aiesopimuksen Turun työllisyysalueen muodostamisesta vastuukuntamallilla. Uudenkaupungin kaupunki osallistuu työllisyysalueen valmistelusta aiheutuvien kustannusten rahoitukseen.
- Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
- Merkittiin, että elinkeinojohtaja Jarkko Heinonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 18.02.
- Merkittiin, että seuraavaksi käsiteltiin esityslistan asia nro 3 "Pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset".

Kaupunginvaltuusto 04.09.2023 § 61
1654/00.04.01/2023

- Esittelijä: Kaupunginhallitus
- Päätösehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää, että Uudenkaupungin kaupunki hyväksyy aiesopimuksen Turun työllisyysalueen muodostamisesta vastuukuntamallilla. Uudenkaupungin kaupunki osallistuu työllisyysalueen valmistelusta aiheutuvien kustannusten rahoitukseen.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
